

Betrouwbaarheid

Journalisten en ook de organisaties waarvoor ze werken, vinden het heel belangrijk om mensen goed en nauwkeurig te informeren. Ze gebruiken in hun berichtgeving informatie van derden. Om na te gaan of deze informatie klopt, vergelijken ze verschillende bronnen zoals getuigen, rapporten, experts,... Toch zijn er veel mensen twijfelen aan de nieuwsberichten die ze lezen en horen. Ze vragen zich af of nieuws nog wel betrouwbaar is nu het zo snel en overal beschikbaar is. Iedereen kan informatie ontvangen en verzenden. Daardoor weet je niet altijd wie de schrijver is, feiten en meningen worden door elkaar gehaald en veel informatie is éénzijdig.

Zijn sommige bronnen betrouwbaarder dan andere? Zijn er nieuwsbronnen die je beter vermijdt wanneer je objectieve informatie wil? Welke bronnen zijn volgens de leerlingen betrouwbaar en welke niet? En hoe ga je nu precies na wat betrouwbaar is en wat niet?

30
MIN

VERLOOP METHODIEK

Opwarmer

Vraag de leerlingen of ze alles voor waar aannemen wat ze lezen, zien of horen. Hebben ze soms nog vragen bij wat er in het nieuws komt? Is alles duidelijk?

1 Schoudermaatje

Verdeel de klas in groepjes van 4. Laat de leerlingen op zoek gaan naar een artikel over een actueel onderwerp dat volgens hen al dan niet betrouwbaar is. Waarom is dit volgens hen al dan niet betrouwbaar? Na een signaal van de leerkracht lichten de leerlingen hun bevindingen toe aan de leerling die recht tegenover hen zit (hun oogmaatje). Ze vullen hun conclusies verder aan. Nadien duiden de leerlingen in hun groepje een spion aan. Deze mag in de andere groepjes gaan kijken/luisteren wat zij gevonden hebben. Na 1 minuut vertelt de spion zijn bevindingen in het groepje.

2 Klasbespreking

Nadien bespreek je met de klas de resultaten en ga je dieper in op de verschillende aspecten van betrouwbaarheid. Kennen de leerlingen het verschil tussen objectief en subjectief?

- In een objectief artikel beperkt de schrijver zich tot controleerbare feiten. In een subjectief stuk komt ook de mening van de auteur aan bod.

Betrouwbaarheid

NIEUWS
IN DE
KLAS

VERLOOP METHODIEK

3 Geloof het of niet

De leerlingen gaan in groepjes op zoek naar een artikel of meerdere artikels over een actueel onderwerp waarbij de verschillende aspecten van betrouwbaarheid duidelijk aan bod komen. Het groepje dat als eerste alles gevonden heeft, wint. Geef de leerlingen toegang tot de papieren, digitale en/of online kranten en onafhankelijke nieuwssites. Ze mogen de artikels eventueel uitknippen of printen.

Titel van het artikel, Auteur, Bron (krant, website, Facebookbericht, ...), Doel, Datum, Aangehaalde bronnen, Toon, Consistentie, Conclusie: mijn artikel is betrouwbaar/niet betrouwbaar want: ...

4 Bespreek nadien met de leerlingen wat ze makkelijk/moeilijk vonden wanneer ze de criteria invulden. Zijn alle criteria even makkelijk te beantwoorden? Waarom?

Achtergrond informatie

Er zijn verschillende elementen die je kan nagaan om te zien of je bron betrouwbaar is. Hieronder vind je enkele trefwoorden. Leg uit waarom het belangrijk is deze elementen te onderzoeken en hoe je dat precies kan doen.

Hier volgen een paar tips om te 'toetsen' wat we horen en lezen:

Auteur: Komt het nieuwsbericht van een persoon of organisatie die betrouwbaar en gezaghebbend is?

Bron: door of voor welke organisatie, bedrijf, uitgeverij, ... werd het artikel geschreven?

Aangehaalde bronnen: Is er grondig onderzoek gedaan? Is het verhaal gebaseerd op maar één bron? Zijn de bronnen betrouwbaar, eerlijk en objectief? Worden alle kanten van het verhaal belicht of maar één gezichtspunt?

Doel: Is dit nieuwsbericht voornamelijk bedoeld om te informeren of om te entertainen? Maakt het artikel reclame?

Toon: Is de toon van het bericht hatelijk of overdreven kritisch?

Consistentie: Komen de feiten overeen met die in andere artikelen of berichten? Spreken bronnen elkaar tegen?

Datum: Is de informatie recent genoeg om betrouwbaar te zijn?

Journalisten zijn ook maar mensen en maken dus fouten. Door een verkeerd gespeld woord, een verkeerd geplaatste komma of een grammaticafout kan de betekenis van een zin veranderen. Soms zijn niet alle feiten genoeg gecheckt.

Daarnaast kan je ook tegenstrijdige informatie tegenkomen. Hierbij enkele tips om daar mee om te gaan:

- Neem niet zomaar informatie over, maar raadpleeg ook andere bronnen. Wat schrijven andere nieuwsmedia?
- Tegenstrijdige informatie is niet altijd helemaal te voorkomen. Ook wetenschappers spreken elkaar wel eens tegen!
- Maak op grond van eigen analyse en inzicht de keuze welke informatie je wel accepteert en welke niet

Heel belangrijk: als je twijfelt aan de betrouwbaarheid van een bepaalde informatiebron, gebruik ze dan niet! Er zijn waarschijnlijk genoeg andere informatiebronnen voor handen die de gezochte informatie kunnen bevestigen of ontkennen.

TIP: Wanneer leerlingen online informatie zoeken kunnen ze hun bevindingen controleren via Webdetective. Doe test op <http://www.webdetective.nl/>